

Věrné čekání bystrí smysly duše

Při katechezi o stáří se papež zastavil u postav Simeona a Anny. Obě postavy se v evangeliu představují jako staří lidé, jejichž „důvodem žití“ je „čekat na Boží navštívení“.

Řekl, že je důležité si uvědomit způsob, jakým to udělali: „naplnění duchovní vitalitou v modlitbě a službě“. A to tak, že na konci svého života rozpoznali mesiáše.

30.03.2022

Drazí bratři a sestry, dobré ráno!

V našem katechetickém cyklu na téma stáří se dnes zaměříme na jemný obraz, který vykreslil evangelista Lukáš a který ukazuje dvě starší postavy, Simeona a Annu. Smyslem jejich života před odchodem z tohoto světa je očekávání Božího navštívení. Čekali, až je přijde navštívit Bůh, tedy Ježíš. Simeon díky předtuše Ducha svatého ví, že nezemře dříve, než uvidí mesiáše. Anna navštěvuje chrám každý den a věnuje se bohoslužbě. Oba poznávají přítomnost Boží v dítěti Ježíši, který naplňuje jejich dlouhé čekání útěchou a ulehčuje jim odchod ze života. Je to scéna setkání s Ježíšem a loučení.

Co se můžeme naučit od těchto dvou postav starších lidí plných duchovní vitality?

Především se dozvídáme, že věrné čekání bystří smysly. Ostatně, jak

víme, Duch svatý dělá právě to: osvěcuje smysly. Ve starobylém hymnu *Veni Creator Spiritus*, kterým i dnes vzýváme Ducha svatého, říkáme: „*Accende lumen sensibus*“, rozsviť světlo smyslům, osviť naše smysly. Duch je toho schopen: zostřuje smysly duše navzdory omezením a zraněním smyslů těla. Stáří tak či onak oslabuje citlivost těla: člověk je více slepý, hluchý... Avšak stáří, které se cvičilo v očekávání Božího navštívení, nezmešká jeho příchod: ba bude také více připraveno ho zachytit, bude mít větší citlivost přivítat Pána, až půjde kolem. Nezapomínejme, že křesťan má být pozorný k Pánovým návštěvám, protože Pán prochází našimi životy s vnuknutími, s pozváním, abychom byli lepší. A svatý Augustin říkal: „Bojím se Boha, když prochází kolem.“ - „Ale jak to, bojíš se?“ - „Ano, bojím se, že si toho nevšimnu a nechám to projít.“ Je to Duch svatý, kdo

připravuje naše smysly, aby
pochopily, kdy nás Pán navštěvuje,
jako to udělal se Simeonem a Annou.

Dnes to potřebujeme víc než kdy
jindy: potřebujeme stáří vybavené
živými duchovními smysly a schopné
rozpoznat Boží znamení, ba přímo
Boží znamení, kterým je Ježíš.

Znamení, které nás vždy uvádí do
krize: Ježíš nás uvádí do krize,
protože je „znaméním rozporu“ (Lk
2,34) - ale naplňuje nás radostí.

Protože krize nemusí nutně přinášet
smutek, ne: být v krizi a sloužit Pánu
vám často přináší pokoj a radost.

Anestezie duchovních smyslů - a to je
špatné - anestezie duchovních
smyslů, v excitaci a omámení těch
tělesných, je rozšířeným syndromem
ve společnosti, která pěstuje iluzi
věčného mládí, a jejím
nejnebezpečnějším rysem je, že je
většinou nevědomá. Člověk si
neuvědomuje, že je pod narkózou. A
děje se to - dělo se to vždycky a děje

se to i v naší době. Smysly jsou znecitlivěny, aniž by chápaly, co se děje; vnitřní smysly, smysly ducha, které umožňují poznat přítomnost Boha nebo přítomnost zla, jsou znecitlivěny a nerozlišují.

Když ztratíte citlivost hmatu nebo chuti, okamžitě si toho všimnete. Ale citlivost duše, tu můžete dlouho ignorovat, můžete žít, aniž byste si uvědomili, že jste citlivost duše ztratili. Nejde jen o přemýšlení o Bohu nebo náboženství. Necitlivost duchovních smyslů se týká soucitu a slitování, studu a výčitek svědomí, věrnosti a oddanosti, něžnosti a cti, odpovědnosti za sebe i starosti o druhé. Je to zajímavé: necitlivost vám nedovolí porozumět soucitu, nedovolí vám porozumět lítosti, nedovolí vám pocítit stud nebo výčitky svědomí za to, že jste udělali špatnou věc. Tak to je: znecitlivěné duchovní smysly všechno matou a člověk takové věci duchovně necítí. A

stáří se stává takříkajíc první ztrátou, první obětí této ztráty citlivosti. Ve společnosti, která uplatňuje citlivost především kvůli požitku, může dojít pouze ke ztrátě pozornosti ke křehkému a převládne soutěž vítězů. A tak se ztrácí citlivost. Rétorika inkluze je samozřejmě rituální formulí každého politicky korektního diskurzu. Zatím však nepřináší skutečnou nápravu v praxi běžného soužití: kultura sociální ohleduplnosti se jen těžko rozvíjí. Ne: duch lidského bratrství - který jsem cítil, že je třeba znovu silně oživit - se pak podobá odloženým šatům, které je třeba obdivovat, to ano, ale... v muzeu. Ztrácíme lidskou citlivost, ztrácíme hnutí ducha, které nás činí lidmi.

Je pravda, že v reálném životě můžeme s dojemnou vděčností pozorovat mnoho mladých lidí, kteří jsou schopni toto bratrství plně ctít. V tom však spočívá problém: mezi

svědectvím o této životní síle sociální ohleduplnosti a konformismem, který nutí mládež vyprávět jiný příběh, je propast, a to propast zaviněná. Co můžeme udělat pro překlenutí této mezery?

Z příběhu o Simeonovi a Anně, ale i z dalších biblických příběhů o stáří vnímavém k Duchu svatému, vyplývá skrytá indicie, která si zaslouží, abychom na ni upozornili. V čem spočívá zjevení, které roznítí citlivost Simeona a Anny? Spočívá v tom, že v dítěti, které nezplodili a které vidí poprvé, rozpoznají jisté znamení Boží návštěvy. Uznávají, že nejsou protagonisty, ale pouze svědky. A když se jedinec smíří s tím, že nebude protagonistou, ale zapojí se jako svědek, jde to dobře: tento muž nebo žena dobře dozrává. Pokud má vždy touhu být protagonistou, tak na této cestě k plnosti stáří nikdy nedozraje. Boží navštívení se neprojevuje v životech

těch, kteří chtějí být protagonisty a nikdy ne svědky, nepřivádí je na scénu jako záchrance: Bůh se neztělesňuje v jejich generaci, ale v generaci, která přijde. Ztrácejí svého ducha, ztrácejí vůli žít ve zralosti a, jak se obvykle říká, žijí povrchně. Je to velká generace povrchních lidí, kteří si nedovolí vnímat věci s citlivostí ducha. Ale proč si to nedovolí? Částečně z lenosti a částečně proto, že už nemohou: ztratili ji. Je špatné, když civilizace ztrácí citlivost ducha. Na druhou stranu je krásné, když najdeme starší, jako byli Simeon a Anna, kteří si zachovali citlivost ducha a dokázali pochopit různé situace, jako tito dva pochopili situaci, která byla před nimi a která byla zjevením mesiáše. Když jsou v tomto stavu, není v nich žádná zášť ani obviňování. Naopak, velké pohnutí a velká útěcha, pokud jsou duchovní smysly stále živé. Dojetí a útěcha z toho, že mohou vidět a oznámit, že

dějiny jejich generace nejsou ztracené nebo promarněné, a to právě kvůli události, která se zhmotňuje a projevuje v generaci, která přichází po nich. A to je to, co cítí starší člověk, když si s ním jdou vnoučata popovídat: cítí se oživeni. „Ach, můj život je stále tady“. Je tak důležité chodit za staršími lidmi, je tak důležité jim naslouchat. Je tak důležité s nimi mluvit, protože dochází k civilizační interakci, ke generační výměně mezi mladými a starými. A tak naše civilizace postupuje vyspělým způsobem vpřed.

Jen duchovní stáří může vydat toto svědectví, pokorné a oslnivé, které je pro všechny směrodatné a příkladné. Stáří, které kultivovalo citlivost duše, uhasí veškerou závist mezi generacemi, veškerou zášť, veškeré obviňování z příchodu Boha v nadcházející generaci, které přichází spolu s odchodem té vlastní. A právě

to se stane otevřenému staršímu člověku při setkání s otevřeným mladým člověkem: odejde ze života, ale předá - v uvozovkách - svůj vlastní život nové generaci. A toto je rozloučení Simeona a Anny: „Nyní mohu v klidu odejít.“ Duchovní citlivost stáří dokáže věrohodně a definitivně rozbít soupeření a konflikty mezi generacemi. Starší lidé s touto citlivostí překonávají konflikt, jdou dál, jdou k jednotě, ne ke konfliktu. Pro člověka je to jistě nemožné, ale pro Boha ano. A dnes to tolik potřebujeme: citlivost ducha, zralost ducha, potřebujeme moudré starší, zralé duchem, kteří nám dodávají naději pro život!

RadioVaticana.cz / Rome
Reports

pdf | dokument generován automaticky
z <https://opusdei.org/cs-cz/article/vernecekani-bystri-smysly-duse/> (10.01.2026)